

قانون مدیریت پسماندها

(مصوب ۱۳۸۳/۲/۲۰)

و

آئین نامه اجرایی آن

(مصوب ۱۳۸۴/۵/۵)

شهرداری اردبیل

معاونت خدمات شهری

ستاد ساماندهی خاک و نخاله

قانون مدیریت پسماندها

ماده ۱

جهت تحقق اصل پنجاهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و به منظور حفظ محیط زیست کشور از آثار زیانبار پسماندها و مدیریت بهینه آنها کلیه وزارتخانه ها و سازمان ها و موسسات و نهادهای دولتی و نهادهای عمومی غیر دولتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام می باشد و کلیه شرکت ها و موسسات و اشخاص حقیقی و حقوقی موظفند مقررات و سیاست های مقرر در این قانون را رعایت نمایند.

ماده ۲

عبارات و اصطلاحاتی که در این قانون به کار رفته است دارای معانی زیر می باشد.

الف- سازمان. سازمان حفاظت محیط زیست

ب- پسماند. به مواد جامد، مایع و گاز (غیر از فاضلاب)

گفته می شود که به طور مستقیم یا غیرمستقیم حاصل از فعالیت انسان بوده و از نظر تولید کننده زاید تلقی میشود

پسماندها به پنج گروه تقسیم می شوند

۱- پسماندهای عادی

به کلیه پسماندهایی گفته میشود که به صورت معمول از فعالیت های روز مره انسانها در شهرها، روستاها و خارج از آنها تولید می شود، از قبیل زباله های خانگی و نخاله های ساختمانی.

۲- پسماندهای پزشکی (بیمارستانی)

به کلیه پسماندهای عفونی و زیان آور ناشی از بیمارستان ها، مراکز بهداشتی-درمانی، آزمایشگاه های تشخیص طبی و سایر مراکز مشابه گفته می شود، سایر پسماندهای خطرناک بیمارستانی از شمول این تعریف خارج است.

۳- پسماندهای ویژه

به کلیه پسماندهایی گفته می شود که به دلیل بالا بودن حداقل یکی از خواص خطرناک از قبیل سمیت، بیماری زایی، قابلیت انفجار یا اشتعال، خوردگی و مشابه آن به مراقبت ویژه نیاز داشته باشد و آن دسته از پسماندهای پزشکی و نیز بخشی از پسماندهای عادی، صنعتی، کشاورزی که نیاز به مدیریت خاص دارند، جز پسماندهای ویژه محسوب می شوند.

۴- پسماندهای کشاورزی.

به پسماندهای ناشی از فعالیت های تولیدی در بخش کشاورزی گفته می شود از قبیل فضولات، لاشه حیوانات (دام، طیور و آبزیان) محصولات کشاورزی فاسد یا غیر قابل مصرف.

۵- پسماندهای صنعتی.

به کلیه پسماندهای ناشی از فعالیت های صنعتی و معدنی و پسماندهای پالایشگاهی صنایع گاز، نفت و پتروشیمی و نیروگاهی و امثال آن گفته می شود، از قبیل براده ها و سر ریزها و لجن های صنعتی.

ج- مدیریت اجرایی پسماند. شخصیت حقیقی یا حقوقی است که مسئول برنامه ریزی و ساماندهی، مراقبت و عملیات اجرایی مربوط به تولید، جمع آوری، ذخیره سازی، جداسازی، حمل و نقل، بازیافت، پردازش و دفع پسماندها و همچنین آموزش و اطلاع رسانی در این زمینه می باشد.

۱- دفع کلیه روش های از بین بردن یا کاهش خطرات ناشی از پسماند ها از قبیل بازیافت ، دفن بهداشتی و زباله سوزی.

۲- پردازش. کلیه فرایندهای مکانیکی، شیمیایی، بیولوژیکی که منجر به تسهیل در عملیات دفع گردد.

د- منظور از آلودگی همان تعریف مقرر در ماده (۹) قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست - مصوب ۱۳۵۳/۳/۲۸ است.

تبصره ۱ - پسماندهای پزشکی و نیز بخشی از پسماندهای عادی، صنعتی و کشاورزی که نیاز به مدیریت خاص دارند، جزو پسماندهای ویژه محسوب می شوند ،

تبصره ۲- فهرست پسماندهای ویژه از طرف سازمان ، با همکاری دستگاه های ذیربط تعیین و به تصویب شورای عالی حفاظت محیط زیست خواهد رسید،

تبصره ۳- پسماندهای ویژه پرتو زا تابع قوانین و مقررات مربوط به خود می باشند،

تبصره ۴- لجن های حاصل از تصفیه فاضلاب های شهری و تخلیه چاه های جذبی فاضلاب خانگی در صورتی که خشک یا کم رطوبت باشند در دسته پسماند های عادی قرار خواهند گرفت ،

ماده ۳

موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران موظف است با همکاری وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی و سایر دستگاه های حسب مورد، استاندارد کیفیت و بهداشت محصولات و مواد باز یافتنی و استفادهای مجاز آنها را تهیه نماید،

ماده ۴

دستگاه های اجرایی ذیربط موظفند جهت باز یافت و دفع پسماندها تدابیر لازم را به ترتیبی که در آیین نامه های اجرایی این قانون مشخص خواهد شد، اتخاذ نمایند. آیین نامه اجرایی مذکور می بایستی در بر گیرنده موارد زیر نیز باشد

۱- مقررات تنظیم شده موجب گردد تا تولید و مصرف ، پسماند کمتری ایجاد نماید

۲- تسهیلات لازم برای تولید و مصرف کالاهایی که باز یافت آنها سهل تر است ، فراهم و تولید و واردات محصولاتی که دفع و بازیافت پسماند آنها مشکل تر است، محدود شود،

۳- تدابیری اتخاذ شود که استفاده از مواد اولیه باز یافتنی در تولید گسترش یابد،

۴- مسئولیت تامین و پرداخت بخشی از هزینه های بازیافت بر عهده تولید کنندگان محصولات قرار گیرد.

ماده ۵ مدیریت های اجرایی پسماندها موظفند بر اساس معیارها و ضوابط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ترتیبی اتخاذ نمایند تا سلامت ، بهداشت و ایمنی عوامل اجرایی تحت نظارت آنها تامین و تضمین شود.

ماده ۶

سازمان صدا و سیما و جمهوری ایران و سایر رسانه هایی که نقش اطلاع رسانی دارند و همچنین دستگاه های آموزشی و فرهنگی موظفند جهت اطلاع رسانی و آموزش، جداسازی صحیح، جمع آوری و بازیافت پسماندها اقدام و با سازمان ها و مسئولین مربوط همکاری نمایند.

ماده ۷

مدیریت اجرایی کلیه پسماندها غیر از صنعتی و ویژه در شهرها و روستاها و حریم آنها به عهده شهر داری ها و دهیاری ها و در خارج از حوزه و وظایف شهرداری ها و دهیاری ها به عهده بخشداری ها می باشد . مدیریت اجرایی پسماند های صنعتی و ویژه به عهده تولید کننده خواهد بود . در صورت تبدیل آن به پسماند عادی به عهده شهرداری ها، دهیاری ها و بخشداری ها خواهد بود.

تبصره- مدیریت های اجرایی می توانند تمام یا بخشی از عملیات مربوط به جمع آوری، جداسازی و دفع پسماند ها را به اشخاص حقیقی و حقوقی واگذار نمایند.

ماده ۸

مدیریت اجرایی می تواند هزینه های مدیریت پسماند را از تولید کننده پسماند با تعرفه ای که طبق دستور العمل وزارت کشور توسط شوراهای اسلامی بر حسب نوع پسماند تعیین میشود، دریافت نموده و فقط صرف هزینه های مدیریت پسماند نماید.

ماده ۹

وزارت کشور با هماهنگی سازمان موظف است برنامه ریزی و تدابیر لازم را برای جدا سازی پسماند های عادی به عمل آورده و بر نامه زمان بندی آن را تدوین نماید. مدیریت های اجرایی مندرج در ماده (۷) این قانون موظفند در چار چوب برنامه فوق و در مهلتی که در آیین نامه اجرایی این قانون پیش بینی می شود، کلیه پسماندهای عادی را به صورت تفکیک شده جمع آوری، باز یافت یا دفن نمایند.

ماده ۱۰

وزارت کشور موظف است در اجرای وظایف مندرج در این قانون ظرف مدت شش ماه پس از تصویب این قانون، نسبت به تهیه دستورالعمل تشکیلات و ساماندهی مدیریت اجرایی پسماند ها در شهرداری ها، دهیاری ها و بخشداری ها اقدام نماید.

ماده ۱۱

سازمان موظف است با همکاری وزارتخانه های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (در مورد پسماندهای پزشکی) صنایع و معادن، نیرو و نفت (در مورد پسماندهای صنعتی و معدنی)، جهاد کشاورزی (در مورد پسماندهای کشاورزی) ضوابط و روش های مربوط به مدیریت اجرایی پسماندها را تدوین و در شوراهای عالی حفاظت محیط زیست به تصویب برساند. وزارتخانه های مذکور مسئول نظارت بر اجرای ضوابط و روش های مصوب هستند.

ماده ۱۲

محل های دفن پسماندها بر اساس ضوابط زیست محیطی توسط وزارت کشور با هماهنگی سازمان و وزارت جهاد کشاورزی تعیین خواهد شد.

تبصره ۱- شورای عالی شهر سازی و معماری موظف است در طرح های ناحیه ای جامع، مناطق مناسبی را برای دفع پسماند هادر نظر بگیرد.

تبصره ۲- وزارت کشور موظف است اعتبارات، تسهیلات و امکانات لازم را جهت ایجاد و بهره برداری از محل های دفع پسماندها راسا یا توسط بخش خصوصی فراهم نماید.

ماده ۱۳

مخلوط کردن پسماندهای پزشکی با سایر پسماندها و تخلیه و پخش آنها در محیط ویا فروش، استفاده و باز یافت این نوع پسماندها ممنوع است.

ماده ۱۴

نقل انتقال برون مرزی پسماندهای ویژه تابع مقررات کنوانسیون بازل و با نظارت مرجع ملی کنوانسیون خواهد بود. نقل انتقال درون مرزی پسماندهای ویژه تابع آیین نامه اجرایی مصوب هیئت وزیران خواهد بود.

ماده ۱۵

تولید کنندگان آن دسته از پسماندهایی که دارای یکی از ویژگی های پسماندهای ویژه نیز می باشد موظفند با بپینه سازی فرایند و باز یابی، پسماندهای خود را به حداقل برسانند و در مواردی که حدود مجاز در آیین نامه اجرایی این قانون پیش بینی شده است در حد مجاز نگه دارند

ماده ۱۶

نگهداری، مخلوط کردن، جمع آوری، حمل و نقل، خرید و فروش، دفع، صدور و تخلیه پسماندها در محیط، بر طبق مقررات این قانون و آیین نامه اجرایی آن خواهد بود. در غیر این صورت اشخاص متخلف به حکم مراجع قضایی به جزای نقدی در بار اول برای پسماندهای عادی از پانصد هزار (۵۰۰/۰۰۰) ریال تا یکصد میلیون (۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال و برای سایر پسماندها از دو میلیون (۲/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا یکصد میلیون (۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال و در صورت تکرار، هر بار به دو برابر مجازات قبلی در این ماده محکوم می شوند.

متخلفین از حکم ماده (۳) به جزای نقدی از دو میلیون (۲/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا یکصد میلیون (۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال و در صورت تکرار به دو برابر حداکثر مجازات و در صورت تکرار مجدد هر بار به دو برابر مجازات بار قبل محکوم می شوند.

ماده ۱۷

متخلفین از حکم ماده (۱۴) این قانون موظفند پسماندهای مشمول کنوانسیون بازل را به کشور مبدأ اعاده و یا در صورت امکان معدوم کردن در داخل تحت نظارت و طبق نظر سازمان (مرجع ملی کنوانسیون مذکور در ایران) با هزینه خود به نحو مناسب دفع نماید. در غیر این صورت به مجازات های مقرر در ماده (۱۶) محکوم خواهند شد.

ماده ۱۸

در شرایطی که آلودگی، خطر فوری برای محیط و انسان دارد، با اخطار سازمان و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، متخلفین و عاملین آلودگی موظفند فوراً اقداماتی را که منجر به بروز آلودگی و تخریب محیط زیست می شود متوقف نموده و بلافاصله مبادرت به رفع آلودگی و پاکسازی محیط نماید. در صورت استنکاف، مرجع قضایی خارج از نوبت به موضوع رسیدگی و متخلفین و عاملین را علاوه بر پرداخت جریمه تعیین شده ملزم به رفع آلودگی و پاکسازی خواهند نمود.

ماده ۱۹

در تمام جرایم ارتكابی مذکور مرجع قضایی مرتکبین را علاوه بر پرداخت جریمه به نفع صندوق دولت، به پرداخت خسارت به اشخاص و یا جبران خسارت وارده بنا به درخواست دستگاه مسئول محکوم خواهد شد.

ماده ۲۰

خودروهای تخلیه کننده پسماند در اماکن غیر مجاز، علاوه بر مجازات های مذکور، به یک تا ده هفته توقیف محکوم خواهند شد.

تبصره- در صورتی که محل تخلیه معابر عمومی، شهری و بین شهری باشد، به حداکثر میزان توقیف محکوم می شوند.

ماده ۲۱

درآمد حاصل از جرایم این قانون به حساب خزانه داری کل کشور واریز و همه ساله معادل وجوه واریزی از محل اعتبارات ردیف خاصی که در قوانین بودجه سنواتی پیش بینی می شود، در اختیار دستگاه هایی که در آیین نامه اجرایی این قانون تعیین خواهند شد، قرار خواهد گرفت تا صرف آموزش، فرهنگ سازی، اطلاع رسانی و رفع آلودگی ناشی از پسماندها، حفاظت از محیط زیست و تامین امکانات لازم در جهت اجرای این قانون گردد.

ماده ۲۲

آیین نامه اجرایی این قانون توسط سازمان با همکاری وزارت کشور و سایر دستگاه های اجرایی ذیرط حداکثر ظرف مدت شش ماه تهیه و به تصویب هیئت وزیران می رسد.

ماده ۲۳

نظارت و مسئولیت حسن اجرای این قانون به عهده سازمان می باشد. قانون فوق مشتمل بر بیست و سه ماده و نه تبصره در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ بیستم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و سه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۳/۳/۹ به تایید شورای نگهبان رسیده است.

غلامعلی حداد عادل رئیس مجلس شورای اسلامی

آیین نامه اجرایی قانون مدیریت پسماندها

ماده ۱

علاوه بر عبارات و اصطلاحات مندرج در ماده (۲) قانون مدیریت پسماندها - مصوب ۱۳۸۳ - عبارات و اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می رود .

۱- **قانون:** قانون مدیریت پسماندها - مصوب ۱۳۸۳

۲- **جداسازی:** جدا کردن زباله ها از یکدیگر

۳- **بازیافت:** فرایند تبدیل پسماند به مواد یا انرژی قابل استفاده مجدد.

۴- **کار گروه ملی:** کار گروه ملی مدیریت پسماندها

۵- **صندوق:** صندوق ملی محیط زیست (مصوب بند "ب" ماده (۴۸) قانون بر نامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۳)

۶- **موسسه استاندارد:** موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

۷- **جزء ویژه:** آن دسته از پسماندهای ویژه ایجاد شده توسط اشخاصی که عمدتاً " تولید کننده پسماند عادی هستند.

۸- **سازمان:** سازمان حفاظت محیط زیست

ماده ۲

برای دستیابی به هماهنگی بین دستگاه های مذکور در قانون، کار گروه ملی با ترکیب زیر تشکیل می شود:

۱- رئیس سازمان حفاظت محیط زیست (رئیس کار گروه)

۲- معاون وزارت کشور (رئیس سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور)

۳- معاون وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

۵- معاون وزارت نفت

۶- معاون وزارت نیرو

۷- معاون وزارت جهاد کشاورزی

۸- معاون موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

۹- معاون سازمان صدا و سیما ی جمهوری اسلامی ایران

۱۰- معاون سازمان مدیریت و برنامه ریزی

۱۱- معاون شهرداری تهران

۱۲- معاونان سایر دستگاه ها حسب مورد

تبصره - کار گروه استانی جهت هماهنگی در سطح استان با ترکیب مدیران دستگاه های مذکور در استان به مسئولیت معاون امور عمرانی استانداری و دبیری مدیر کل دفتر شهری و روستایی استانداری تشکیل می گردد، کار گروه مذکور می تواند در صورت لزوم کار گروه های شهرستانی را با ترکیب مشابه به مسئولیت معاون فرماندار در سطح شهرستان ها تشکیل دهد.

ماده ۳

وظایف کار گروه ملی با رعایت قانون به شرح زیر می باشد:

- ۱- تدوین، تنظیم و بازنگری جداول فهرست پسماند های موضوع تبصره (۲) ماده (۲) قانون برای تصویب در شورای عالی حفاظت محیط زیست. دستگاه ها باید فهرست پسماند های ویژه مورد نظر خود را به کار گروه ملی اعلام نمایند و دستگاه های پیشنهاد در هنگام بررسی موارد پیشنهادی خود با حق رأی در کار گروه حضور می یابند.
- ۲- ایجاد هماهنگی بین دستگاه ها برای پیشنهاد استانداردهای مقرر در قانون به موسسه استاندارد.
- ۳- ایجاد هماهنگی بین دستگاه های مجری قانون در اجرای امور فرهنگی، آموزشی و اطلاع رسانی
- ۴- پیشنهاد اصلاح فهرست موضوع ماده (۱۲) آیین نامه ناظر بر اخذ هزینه های بازیافت از تولید کنندگان و وارد کنندگان.
- ۵- پیشنهاد برای گسترش استفاده از مواد اولیه باز یافتنی.
- ۶- پیشنهاد ضوابط و دستورالعمل های مربوط به:
 - الف- دفع، پردازش و بازیافت پسماندها
 - ب- حدود تشخیص پسماندهای ویژه
 - پ- شیوه های تولید و مصرف بنحوی که پسماند کمتری ایجاد شود.
- ت- چگونگی واگذاری مدیریت اجرایی پسماندها به اشخاص حقیقی و حقوقی متقاضی سرمایه گذاری در امور مدیریت پسماندها
- ۷- ارائه سایر پیشنهاد های مرتبط با مدیریت پسماندها

ماده ۴

مدیریت های اجرایی پسماندهای عادی باید طرح جامع و تفصیلی مدیریت پسماند را به گونه ای تهیه کنند که در مراکز استان ها و همچنین شهرهای با جمعیت بیش از یک میلیون نفر تا پایان سال ۱۳۹۰ و در سایر شهرها و روستاها تا پایان سال ۱۳۹۲، همه پسماندهای عادی را به صورت تفکیک شده جمع آوری نمایند.

تبصره ۱- طرح جامع یاد شده در کار گروه تبصره ماده (۲) این آیین نامه و طرح تفصیلی آن در شورای اسلامی مربوط تصویب می شود.

تبصره ۲- جزء ویژه پسماند های عادی و کشاورزی، پسماند عادی محسوب نشده اما مدیریت اجرایی آن به عهده مدیریت پسماند عادی می باشد که در برنامه راهبردی مدیریت پسماند عادی، اجزای آن پیش بینی خواهد شد.

تبصره ۳- اعتبارات مورد نیاز برای آموزش و اطلاع رسانی پسماندها توسط وزارت کشور (سازمان شهرداری ها و همیاری های کشور) تامین خواهد شد.

ماده ۵

وزارت کشور باید با هماهنگی سازمان شیوه نامه های اجرایی مدیریت پسماند های عادی و کشاورزی و پسماند ویژه تبدیل شده به پسماند عادی از قبیل تولید، ذخیره سازی، جمع آوری، جدا سازی، حمل و نقل، بازیافت، پردازش و دفع را با رعایت ماده (۱۱) قانون، شش ماه پس از ابلاغ این آیین نامه تهیه و به مورد اجرا گذارد.

تبصره- شیوه نامه های موضوع این ماده پس از تهیه و انتشار در روز نامه رسمی جمهوری اسلامی ایران به منزله اعلام بوده و لازم الاجرا می باشد.

ماده ۶

وزارت کشور موظف است:

- ۱- ضوابط، مقررات و دستورالعمل های قانونی را به مدیریت های اجرایی پسماند عادی و شوراهای اسلامی ابلاغ نماید.
- ۲- بانک اطلاعاتی مدیریت پسماند های عادی و کشاورزی را تهیه و برای تکمیل بانک اطلاعاتی جامع پسماند ها به سازمان ارائه نماید.

۳- محل دفع پسماند های عادی را بر اساس ضوابط زیست محیطی و با هماهنگی سازمان و وزارت جهاد کشاورزی تعیین نماید.

۴- شیوه نامه انعقاد قرارداد و ارجاع عملیات مدیریت پسماند به اشخاص حقیقی و حقوقی ذیصلاح را تهیه نماید.

۵- شیوه نامه های اجرایی سازماندهی اشخاص حقیقی و حقوقی که قبل از تصویب قانون و آیین نامه در عملیات مدیریت پسماند عادی فعالیت داشته اند را تهیه نماید.

۶- با وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در تهیه شیوه نامه موضوع ماده (۵) قانون همکاری نماید.

ماده ۷

محل های دفع تعیین شده پسماندها در صورت لزوم، با اجرای مفاد قانون نحوه خرید و تملک در اختیار مدیریت های اجرایی پسماند ها قرار گرفته تا طبق ضوابط و مقررات مربوط بهره برداری گردد.

ماده ۸

تولید کنندگان پسماند عادی و اشخاص حقیقی و حقوقی مسئول مراکز و مجتمع هایی که پسماند عادی تولید می کنند، از قبیل ساکنین منازل، مدیران و متصدیان مجتمع ها و شهرک ها و اردوگاه ها، سرباز خانه ها، واحد ها و مجتمع های تجاری، خدماتی، آموزشی، تفریحی و تفرجگاهی در قبال مدیریت اجرایی پسماند عادی پاسخگو بوده و ملزم به رعایت مقررات و شیوه نامه های آیین نامه می باشند.

ماده ۹

کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی که مبادرت به عملیات ساختمانی و عمرانی از هر قبیل در سطح شهر، روستا و بخش می نمایند، باید مقررات و شیوه نامه های مربوط در خصوص جدا سازی، ذخیره و انتقال نخاله های ساختمانی را رعایت نمایند.

ماده ۱۰

بخشداری ها باید بر اساس شیوه نامه های ارسالی از طرف وزارت کشور نسبت به جمع آوری، حمل و دفع پسماندهای عادی بین راهی از قبیل پسماندهای رستورانها، پمپ بنزین ها و سایر تاسیسات اطراف راهها و حریم راهها اقدام نمایند. تبصره - راهداری ها باید در مدیریت پسماند های حریم جاده ها و اماکن بین راهی با بخشداری ها همکاری نمایند.

ماده ۱۱

کلیه مراکز تولید کننده پسماندهای ویژه همچنین تولید کنندگان جزء ویژه پسماند عادی (خانگی) باید نسبت به جداسازی پسماند های ویژه از پسماندهای عادی در محل تولید اقدام نمایند.

ماده ۱۲

تولید کنندگان و وارد کنندگان اقلام مشروح زیر باید پسماند حاصل از کالاهای خود را باز یافت نمایند. در صورتی که نتوانند به این امر اقدام نمایند، باید برابر نیم در هزار ارزش کالا را همزمان با فروش و یا ورود به صندوق پرداخت نمایند. صندوق باید به نسبت باز یافت پسماند حاصل از هر یک از اقلام مزبور، مبالغ دریافتی را در اختیار واحدهای باز یافت کننده آن قلم از پسماند قرار دهد.

متخلفین به مجازات های تعیین شده در ماده (۱۶) قانون محکوم خواهند شد.

۱- مواد پلیمری از قبیل پلاستیک ها، PET و لاستیک

۲- کالاهای شیشه ای، کریستال

۳- اشیای ساخته شده از فلزات ساده و آلیاژی

۴- اشیای ساخته شده از چوب و نئوپان

۵- کالاهای ساخته شده از کاغذ و مقوا

۶- انواع روغن های روانکار

۷- کالاهایی که حداقل از دو جزء شیشه، فلز، پلیمر، سلولز تشکیل شوند.

۸- لوازم برقی و الکترونیکی

۹- انواع مصالح ساختمانی از نوع کانی های غیر فلزی

تبصره ۱- واحد های تولیدی که از مواد اولیه بازیافتی استفاده می کنند، به ازای استفاده از اینگونه مواد از پرداخت مبلغ تعیین شده معاف خواهند بود.

تبصره ۲- واحدهای تولیدی که محصولات خود را صادر می کنند و یا وارد کنندگانی که کالای خود را مرجوع می کنند، به ازای میزان کالای صادر شده و یا مرجوعی، از پرداخت مبلغ تعیین شده معاف خواهند بود.

تبصره ۳- تجدید نظر در ارقام و مبلغ مذکور حسب مورد پس از طرح در کار گروه ملی با پیشنهاد سازمان و تصویب هیئت وزیران خواهد بود

ماده ۱۳

تولید کنندگان، وارد کنندگان و کسانی که مسئولیت بسته بندی مواد و محصولات می باشد که منجر به ایجاد پسماندهای ویژه می گردند (از جمله سموم و کودهای شیمیایی) باید نحوه استفاده، نگهداری، حمل و نقل و دفع پسماندهای حاصل از مصرف و نیز اشیاء و مواد آلوده شده به آنها را پس از تایید مراجع ذیربط بر روی بسته بندی درج نمایند.

ماده ۱۴

وزارت امور اقتصادی و دارایی باید از طریق گمرکات، از ورود کالاهایی که بر اساس فهرست اعلام شده از سوی سازمان، دارای پسماند ویژه غیر مجاز می باشد جلوگیری نماید.

ماده ۱۵

سازمان باید نسبت به تدوین فهرست کالاهایی که پس از مصرف، پسماند بیشتر یا پسماند با بازیافت مشکل تر و یا پسماند خطرناک ایجاد می کنند اقدام و شیوه نامه نحوه مدیریت آنها را تهیه و حسب مورد به دستگاه ذیربط اعلام نماید.

ماده ۱۶

موسسه استاندارد باید ظرف یک سال پس از ابلاغ این آیین نامه استاندارد های زیر را تدوین نماید:

۱. استاندارد کاغذ و پلاستیک بازیافتی و موارد مجاز استفاده آنها از جنبه های فنی و بهداشتی.
۲. استاندارد کود آلی به خصوص کود کمپوست حاصل از پردازش پسماندهای عادی و کشاورزی.
۳. استاندارد تاسیسات و تجهیزات مرتبط با مدیریت پسماندها از جمله دستگاه های زباله سوز و نوع پسماندهای مورد پذیرش از جنبه فنی و بهداشتی.
۴. استاندارد علائم نشان دهنده نوع و جنس پلاستیک ها و نیز پلاستیک های قابل تجزیه در طبیعت.
۵. استاندارد سایر موارد که حسب مورد از سوی کارگروه ملی پیشنهاد می شود.

ماده ۱۷

واحدهای بازیافت که باضوابط زیست محیطی سازمان تطابق داشته باشند، از حداکثر تسهیلاتی که برای احداث و ادامه فعالیت واحدهای صنعتی در نظر گرفته می شد بر خوردار خواهند بود.

تبصره ۱- در صورت پرداخت هر گونه یارانه یا تعلق نرخ ترجیحی برای حمایت از انواع کود شیمیایی، کودهای کمپوست نیز به همان میزان بهره مند خواهد شد.

تبصره ۲- وزارت نیرو باید برق حاصل از بازیافت را بر اساس تصویب نامه شماره ۱۶۸۲۵/ت/۳۳۱۸۸ مورخ ۱۳۸۴/۴/۸ خریداری نماید.

ماده ۱۸

سازمان مدیریت و برنامه ریزی باید با همکاری دستگاه های اجرایی ذیربط در هر مورد، نسبت به تشخیص صلاحیت مشاوران و پیمانکاران ذیصلاح حقیقی و حقوقی اقدام نماید.

ماده ۱۹

تولید کنندگان پسماندهای ویژه مندرج در جدول شماره (۱) ملزم به کاهش مقدار و یا شدت آلودگی پسماندها مطابق جدول مذکور بوده و باید پسماند تولیدی و ظرفیت فعالیت خود را در فرم های اظهار نامه ثبت و به سازمان گزارش نمایند. جدول مذکور حسب مورد با پیشنهاد سازمان (کار گروه ملی) و تصویب هیئت وزیران قابل تغییر می باشند. متخلفین از مفاد این ماده به حداکثر مجازات مقرر در ماده (۱۶) قانون محکوم خواهند شد. سازمان باید ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ این آیین نامه، نسبت به تهیه فرم های اظهار نامه مربوط اقدام نماید.

جدول شماره (۱): موضوع ماده (۱۹)

تولید کنندگان پسماند	نوع پسماند	میزان پسماند و یا مشخصات آن
واحدهای تصفیه دوم روغن	مجتمع پسماندها	حداکثر تا ۲۰ درصد وزن روغن پایه تولیدی
واحدهای کلر الکالی باسل جیوه	پسماندهای حیوه ای خشک	حداکثر تا ۲/۵ درصد وزن کلر تولیدی
تولید روی به روش انحلال در اسید	مجموع پسماند ها	حداکثر تا ۴ برابر وزن روی تولیدی

ماده ۲۰

کلیه تولید کنندگان، وارد کنندگان و توزیع کنندگان کالا و مواد باید مشخصات، مقدار و نحوه مدیریت پسماند ویژه خود را به شرح مندرج در اظهار نامه، به سازمان و دستگاه ذیربط ارائه نمایند. متخلفین از مفاد این ماده به مجازات های مقرر در ماده (۱۶) قانون محکوم خواهند شد.

ماده ۲۱

پسماندهای دامپزشکی به عنوان پسماندهای ویژه کشاورزی، مشمول ماده (۱۱) قانون می باشند.

ماده ۲۲

سازمان باید با رعایت ماده (۱۱) قانون بر اساس کمیت و کیفیت پسماندهای ویژه صنعتی، محل های مناسب دفع آنها را مطالعه و به وزارتخانه های کشور و صنایع و معادن پیشنهاد نماید.

ماده ۲۳

سازمان باید ضوابط زیست محیطی محل های دفع و دفن پسماند ها، عم از ویژه و عادی را تعیین و به دستگاه های ذیربط اعلام نماید.

ماده ۲۴

سازمان حسب مورد مرجع تشخیص حد تبدیل پسماند ویژه و عادی به یکدیگر بر اساس تعیین میزان و غلظت عامل خطرناک در پسماند می باشد.

ماده ۲۵

دستگاه های ذیربط بایدقبل از صدور مجوز محل دفن زباله ها وپسماندها نسبت به استعلام واخذتاییدیه وزارت نیرو در زمینه عدم تاثیر پذیری منابع آبی اقدام نماید .

ماده ۲۶

سازمان مدیریت وبرنامه ریزی کشور باید در شرح خدمات مشاوران تهیه کننده طرح های توسعه وعمران ،اجرای تبصره (۱)ماده (۱۲)قانون را منظور نماید.

ماده ۲۷

وزارت بهداشت ،درمان وآموزش پزشکی باید تا شش ماه پس از ابلاغ این آیین نامه ،معیارها وضوابط موضوع ماده (۵)قانون را تهیه وابلغ نماید.

ماده ۲۸

مدیریت اجرایی پسماندها باید از خدمات کار شناسان ومتخصصین واجدشرایط (به طور ترجیحی بهداشت محیط ومحیط زیست)استفاده نمایند.

ماده ۲۹

مراجع مسئول موضوع ماده (۷)قانون مدیریت پسماندهابه منظور کنترل انتشار آلودگی های ناشی از انتقال زباله هاوپسماندها به منابع آبی به ویژه منابع تامیین کننده آب شرب ،از دفع پسماندهای موجود در آبراهه ها ،منابع آبی ومخازن پشت سدهاجلو گیری نمایند.

ماده ۳۰

سوزاندن پسمانددرمحیط آزادویادریپسماندسوزهای غیراستانداردومغایرباضوابط وشيوه نامه های مربوط ، ممنوع است .

ماده ۳۱

تخلیه کنندگان پسماندهای ویژه دراماکن غیرمجازوهمچنین خودروهای تخلیه کننده پسماندهای ویژه حسب مورد، به حداکثر مجازاتهای تعیین شده درمواد ۱۶ و ۲۰ قانون محکوم خواهندشد .

ماده ۳۲

سازمان بایدتایکسال پس از ابلاغ این آیین نامه ، بانک اطلاعاتی جامع پسماندها راباهمکاری دستگاه هاومدیریت های اجرایی ذیربط تهیه نماید .

ماده ۳۳

نقل وانتقال درون مرزی پسماندهای ویژه ، تابع آیین نامه اجرایی حمل ونقل موادخطرناک (موضوع تصویب نامه شماره ۴۴۸۷۰/ت/۲۹-۲۲ مورخ ۱۳۸۰/۱۲/۲۷ هئیت وزیران) واصلاحیه های بعدی آن خواهدبود.

ماده ۳۴

کلیه اشخاص حقیقی وحقوقی که مبادرت به نقل وانتقال برون مرزی پسماندهای ویژه می نمایندبایدمفادکنوانسیون بازارارعیات نموده واطلاعات لازم رادراختیارسازمان (مرجع ملی کنوانسیون بازل) قراردهند. اشخاص حقیقی وحقوقی که مفادکنوانسیون رارعیات نکنندیا اطلاعات نادرست به سازمان ارائه نمایندبه حداکثر مجازات های تعیین شده در ماده ۱۶ قانون محکوم خواهندشد .

ماده ۳۵

زباله های دریایی ومصالح لایروبی دریایی تابع ضمیمه پنجم کنوانسیون مارپول وکنوانسیون دفع مواد زاید در دریا بوده وکارگروه ملی باید درتدوین ضوابط وشيوه نامه های مربوط،مفاد کنوانسیون مزبور رالحاظ نماید.

ماده ۳۶

نیروهای انتظامی و مامورین سازمان، همچنین مامورین وزارت کشور، شهرداری ها، دهیاری ها و بخشداری ها در صورتی که وظایف ضابطین قوه قضائیه را زیر نظر دادستان تعلیم گرفته باشند از لحاظ اجرای قانون و آیین نامه و شیوه نامه های ناشی از آن در ردیف ضابطین قوه قضائیه قرار می گیرند. وزارتخانه های کشور و دادگستری باید زمینه های آموزش، تنظیم و تدوین شیوه نامه نحوه اقدام ماموران مذکور را فراهم آورند، مامورین وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت نیرو باید نسبت به شناسایی، گزارش و پیگیری از تخلف های مرتبط با این قانون اقدام نمایند.

ماده ۳۷

دستگاه های مذکور در تبصره ماده (۶) قانون باید در اجرای تکالیف این تبصره، برنامه سالانه خود را تنظیم و اعتبارات لازم را پیش بینی تا در قانون بودجه گنجانده شود.

ماده ۳۸

سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور باید اعتبارات لازم جهت اجرایی شدن این آیین نامه را در لوایح بودجه پیش بینی نماید.

ماده ۳۹

دستگاه های مشمول ماده (۲۱) عبارتند از: وزارت کشور (بخشداری ها)، سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور (شهرداری ها و دهیاری ها)، سازمان حفاظت محیط زیست، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت صنایع و معادن، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و وزارت راه و ترابری.

محمد رضا عارف

معاون اول رئیس جمهور

